

СХВАЛЕНО:
педагогічною радою
комунального закладу
«Харківський ліцей № 29
Харківської міської ради»
протокол № 1 від 30.08.2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказом комунального
закладу «Харківський
ліцей № 29 Харківської
міської ради»
від 30.08.2024 р. № 135-о
О.Л.Фомичова

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 5 – 7-х класів

комунального закладу

**«Харківський ліцей № 29 Харківської міської ради»
на 2024/2025 навчальний рік**

(НОВА РЕДАКЦІЯ)

Харків 2024

1. Загальні положення

Освітня програма комунального закладу «Харківський ліцей № 29 Харківської міської ради» (далі – КЗ «ХЛ № 29 ХМР») для адаптаційного циклу базової середньої освіти (5-6-ті класи) та циклу базового предметного навчання базової середньої освіти (7 клас) (далі – освітня програма) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, зі змінами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2022 року № 972, на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120), Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23 квітня 2019 року № 536, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 р. за № 547/33518.

Освітня програма окреслює обов'язкові та рекомендовані підходи до розроблення ліцеєм та використання ним в освітній діяльності освітніх програм на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання базової середньої освіти.

Освітня програма застосовується для закладу загальної середньої освіти з навчанням українською мовою.

Освітня програма КЗ «ХЛ № 29 ХМР» визначає:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;

загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роки навчання.

Освітня програма КЗ «ХЛ № 29 ХМР» включає:

навчальний план;

перелік модельних навчальних програм;

рекомендовані форми організації освітнього процесу;

опис інструментарію оцінювання.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії закладу освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Державного стандарту метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнівства, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства,

навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Освітня програма КЗ «ХЛ № 29 ХМР» розроблена на основі Типової освітньої програми, відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту»:

відповідає структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;

визначає (в обсязі не меншому ніж встановлено Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;

містить навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів Типової освітньої програми і може передбачати перерозподіл годин (у визначеному обсязі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім української мови та фізичної культури) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими навчальними предметами;

містить перелік модельних навчальних програм, що використовуються КЗ «ХЛ № 29 ХМР» в освітньому процесі,

опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітня програма КЗ «ХЛ № 29 ХМР», згідно із частиною четвертою статті 7 Закону України «Про освіту», частиною дев'ятою статті 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту», передбачає викладання одного чи декількох навчальних предметів (інтегрованих курсів) поряд із державною мовою, англійською чи іншою офіційною мовою Європейського Союзу. При цьому в освітньому процесі можуть використовуватись методи та прийоми двомовної та багатомовної освіти.

Освітня програма КЗ «ХЛ № 29 ХМР» містить інші складники, що враховують специфіку та особливості освітньої діяльності закладу освіти.

2. Вимоги до осіб,

які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні й учениці, які на момент зарахування (переведення) до КЗ «ХЛ № 29 ХМР», що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про початкову освіту).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану вимушено виїхали за межі України та повернулися в Україну, здійснюється в порядку, визначеному педагогічною радою КЗ «ХЛ № 29 ХМР», із урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 02.08.2024 № 1093).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

3. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та циклі базового предметного навчання базової середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів й учениць 5-6-х класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) та 7-х класів (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти) КЗ «ХЛ № 29 ХМР» сформовано для класів з навчанням українською мовою (додаток 1).

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Мінімальну й максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями й роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів базової середньої освіти (додаток 23 Державного стандарту).

4. Навчальний план

Навчальний план (додаток 2) містить:

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;
- розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами/інтегрованими курсами;
- години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами (це різниця між сумарною мінімальною кількістю годин, визначеною Державним стандартом для відповідного року навчання, і гранично допустимим річним навчальним навантаженням).

КЗ «ХЛ № 29 ХМР», спираючись на Типовий навчальний план (додаток 3 до Типової освітньої програми), у навчальному плані зазначив перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети/курси варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів.

Навчальне навантаження в навчальному плані орієнтоване на визначений базовим навчальним планом Державного стандарту діапазон мінімальної та максимальної кількості годин у межах кожної освітньої галузі на адаптаційному та предметному циклах навчання базової середньої освіти.

Кількість годин на вивчення окремих навчальних предметів та інтегрованих курсів у навчальному плані орієнтована на мінімальну кількість навчальних годин, визначену базовим навчальним планом базової середньої освіти (додаток 23 Державного стандарту).

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, визначає КЗ «ХЛ № 29 ХМР» в межах кількості годин, визначених Типовою освітньою програмою для відповідної освітньої галузі (додаток 1). Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами КЗ «ХЛ № 29 ХМР» може використовувати для збільшення кількості годин на обов'язкові освітні компоненти (навчальні предмети/інтегровані курси) до максимальної кількості годин для відповідної освітньої галузі (згідно з додатком 1) або перерозподіляти їх на вибіркові освітні компоненти та/або для проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема для подолання втрат у навчанні.

Рішення про перерозподіл годин між освітніми галузями, навчальними предметами та/або інтегрованими курсами ухвалює педагогічна рада КЗ «ХЛ № 29 ХМР», яка затверджує освітню програму закладу освіти.

За рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу:

- по 0,5 годин перерозподілено на навчальний предмет «Українська література» в 5-А, 6-А, 7-А класах;
- по 0,5 годин перерозподілено на навчальний предмет «Іноземна мова (англійська)» в 5-А, 6-А, 7-А класах;
- по 2 години перерозподілено на навчальний предмет «Друга іноземна мова (німецька)» в 5-А, 6-А, 7-А класах;
- по 1 годині перерозподілено на навчальний предмет «Математика» в 5-А, 6-А класах;
- 1,5 години перерозподілено на навчальний предмет «Алгебра» в 7-А класі;
- 0,5 годин перерозподілено на навчальний предмет «Геометрія» в 7-А класі;
- 0,5 годин перерозподілено на навчальний предмет «Інтегрований курс «Довкілля» в 5-А класі;
- 1 година перерозподілено на навчальний предмет «Інтегрований курс «Довкілля» в 6-А класі;
- 1 година перерозподілено на навчальний предмет «Географія» в 6-А класі;
- 0,5 годин перерозподілено на навчальний предмет «Біологія» в 7-А класі;
- по 1 годині перерозподілено на навчальний предмет «Історія: Україна і світ» в 5-А, 7-А класах;
- 1,5 години перерозподілено на навчальний предмет «Історія: Україна і світ» в 6-А класі;
- по 1 годині перерозподілено на навчальний предмет «Технології» в 5-А, 6-А класах;
- по 1 годині перерозподілено на навчальний предмет «Мистецтво» в 5-А, 6-А класах.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані КЗ «ХЛ № 29 ХМР» не перевищує загальну річну кількість навчальних годин,

що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Навчальні предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень рекомендовано вивчати протягом одного семестру.

5. Модельні навчальні програми

Відповідно до навчального плану КЗ «ХЛ № 29 ХМР» визначено перелік модельних навчальних програм (додаток 3), які затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 13.12.2021 № 1358, наказами Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883, від 01 грудня № 1466, від 27 листопада 2023 року № 1449, від 16 серпня 2023 року № 1001, від 06.09.2023 № 1090, від 27.12.2023 № 1575.

Поданий у додатку 3 перелік модельних навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, які отримають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», шляхом внесення змін до цієї освітньої програми в установленому порядку.

Спираючись на модельні навчальні програми, КЗ «ХЛ № 29 ХМР» може розробляти навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою КЗ «ХЛ № 29 ХМР».

6. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою КЗ «ХЛ № 29 ХМР» та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби КЗ «ХЛ № 29 ХМР» може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується на підставі

індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем чи ученицею та/або його батьками (особами, які їх замінюють), схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками (особами, які їх замінюють).

З метою належної організації освітнього процесу в КЗ «ХЛ № 29 ХМР» формуються класи та/або групи, зокрема спеціальні, інклюзивні, з дистанційною, вечірньою формою здобуття освіти.

7. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливих оцінювання результатів навчання.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти КЗ «ХЛ № 29 ХМР» здійснюється відповідно Рекомендаціям щодо оцінювання результатів навчання (наказ Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 р. № 1093), які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 (далі — Державний стандарт).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Загальні критерії оцінювання (додаток 4) визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою **критеріїв оцінювання за освітніми галузями** (додаток 5).

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання.

Опис кожного бала шкали оцінювання подано в додатках з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

За вибором КЗ «ХЛ № 29 ХМР» оцінювання може здійснювати за власною шкалою оцінювання результатів навчання учнів. У разі запровадження власної шкали оцінювання результатів навчання учнів КЗ «ХЛ № 29 ХМР» мають бути визначені правила переведення до 12-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета/інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів:

- усного опитування (індивідуальне, групове тощо);

- спостереження;

- аналіз портфоліо;

- письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);

- практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проект; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо);

- завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);

- самооцінювання, взаємооцінювання;

- комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета/інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

Формувальне оцінювання - інтерактивне оцінювання учнівського прогресу, що дає змогу вчителям визначати потреби учнів, адаптуючи до них процес навчання.

Формувальне оцінювання результатів навчання учнів/учениць виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимулювальну, розвивальну, прогностичну та виховну функції.

Основні функції оцінювання:

формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);

констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);

діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);

коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);

орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);

мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);

розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);

прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);

виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета/інтегрованого курсу. Його здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем/учителькою із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостережень учителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учня/учениці тощо).

Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнями обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема/розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. Результати тематичного оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

Метою **підсумкового оцінювання** є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель/учителька може встановлювати самостійно.

Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями (додаток 5), з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель/учителька може запропонувати учнівству:

1) виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями; 2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

За рішенням педагогічної ради КЗ «ХЛ № 29 ХМР» може визначити адаптаційний період для учнів 5 класу впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

У Свідоцтві досягнень виставляють **семестрові оцінки за групами результатів**. На підставі оцінок за групами результатів виставляють **загальну оцінку за семестр** з кожного навчального предмета/інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня і учениці протягом року.

Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Керуючись абзацом третім частини четвертої статті 14 Закону України «Про повну загальну середню освіту», відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13 червня 2024 року № 836 «Про внесення змін у методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні», на виконання наказу Комунального закладу «Харківський ліцей № 29 Харківської міської ради» від 27.06.2024 № 114-о «Про затвердження перезарахування результатів навчання учнів, здобутих у країнах перебування» учням, які вимушені були змінити місце проживання і здобували освіту в школах за кордоном, зараховувати результати навчання в закладі освіти за місцем перебування з тих предметів, що передбачені і навчальним планом закладу освіти країни перебування, і навчальним планом української школи.

Річне оцінювання з української мови, української літератури, історії України та географії проводити відповідно до модифікованих програм, рекомендації щодо використання яких затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 16 травня 2024 року № 701.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі - Свідоцтво). Результати ДПА — у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти.